

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

28.02.2023 ел

Менделеевск ш.

КАРАР

№115

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы территориясендә урнашкан биналарның һәм корылмаларның алгы ягын карап тоту, ремонтлау һәм элекке хәленә китерү таләпләрен раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Менделеевск шәһәре» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә, шулай ук Менделеевск шәһәре территориясендә урнашкан биналарның һәм корылмаларның алгы ягын карап тотуга, ремонтлауга һәм реставрациялүгә карата Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Советының 2019 елның 05 июнендәге 78 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Менделеевск шәһәре территорияләрен төзекләндерү кагыйдәләре нигезендә бердәм таләпләрне тәмин итү максатларында

КАРАР БИРЭ:

1. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Менделеевск шәһәре территориясендә урнашкан биналарның һәм корылмаларның алгы ягын карап тотуга, ремонтлауга һәм реставрациялүгә таләпләрне расларга (кушымта итеп бирелә).
2. Капиталь төзелеш объектларының, шулай ук капиталь төзелеш объектлары булмаган объектларның хокук ияләренә үз эшчәнлекләрендә элекке таләпләр белән житәкчелек итәргә тәкъдим итәргә.
3. Элекке карарны Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында «Норматив документлар» бүлегендә урнаштырырга: www.mendeleevsk.tatar.ru һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат порталында <http://pravo.tatarstan.ru/> бастырып чыгарырга
4. Элекке карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә төзелеш һәм торақ - коммуналь хужалык буенча беренче урынбасары А.Ф.Исхаковка йөкләргә

Житәкче

Р.Р.Искәндәров

**Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Менделеевск шәһәре территориясендә урнашкан биналарның һәм корылмаларның алгы ягын карап тоту, ремонтлау һәм элекке хәленә китерүгә
ТАЛӘПЛӘР**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1 Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы территориясендә урнашкан биналар һәм корылмаларның алгы ягын карап тотуга, ремонтлауга һәм реставрацияләүгә карата элекке таләпләр (алга таба - таләпләр) архитектура төзелешенең үзенчәлеген һәм уникальлеген саклап калу, шулай ук визуаль-киңлек мохите эстетикасын һәм шәһәр төзелеше сәясәтен үстерү һәм саклап калу, Менделеевск шәһәренең тышкы архитектура йөзен саклау максатларында эшләнде.

1.2 Элекке таләпләр түбәндәгеләр нигезендә эшләнгән:

- - Россия Федерациясе Конституциясе;
- Россия Федерациясе Граждан кодексы;
- Россия Федерациясе Жир кодексы;
- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексын;
- Россия Федерациясе Торак кодексы;
- «Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексын гамәлгә кертү турында» 2004 елның 29 декабрендәге 191-ФЗ номерлы Федераль закон;
- «Россия Федерациясе Жир кодексын гамәлгә кертү турында» 2001 елның 25 октябрендәге 137-ФЗ номерлы Федераль закон;
- «Россия Федерациясе Торак кодексын гамәлгә кертү турында» 2004 елның 29 декабрендәге 189-ФЗ номерлы Федераль закон;
- - 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»гы федераль закон;
- «Янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында техник регламент» 2008 елның 22 июлендәге 123-ФЗ номерлы Федераль закон белән;
- - 2009 елның 30 декабрендәге 384-ФЗ номерлы «Биналарның һәм корылмаларның куркынычсызлыгы турында техник регламент» федераль законы;
- «Адреслар бирү, үзгәртү һәм бетерү кагыйдәләрен раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2014 елның 19 ноябрендәге 1221 номерлы карары;

- «Торак фондын техник эксплуатацияләү кагыйдәләрен һәм нормаларын раслау турында» 2003 елның 27 сентябрэндәге 170 номерлы РФ Дәүләт төзелеше карары;
- «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитария-эпидемиология кагыйдәләренә яңа редакциясен һәм нормативларын гамәлгә кертү турында» Россия Федерациясә Баш дәүләт санитария табибының 2007 елның 25 сентябрэндәге 74 номерлы карары;
- «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Менделеевск шәһәре территорияләрен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» 2019 елның 05 июнэндәге 78 номерлы Татарстан Республикасы Менделеевск шәһәр Советы карары;
- «Менделеевск шәһәре» муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау турында» Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының 2010 елның 04 октябрэндәге 142 номерлы карары белән.

2. Биналар һәм корылмаларның алгы ягын карап тоту, ремонтлау һәм элекке хәленә китерү

2.1 Биналар һәм корылмаларның милекчеләре (хужалары) һәм башка хокук ияләре, шулай ук күпфатирлы йортлар белән идарә итүче оешмалар алгы ягын төзек һәм эстетик халәтндә тоту һәм биналарның, корылмаларның архитектур-сәнгать төрен саклау буенча чаралар күрергә тиеш.

2.2.1 пунктчасында күрсәтелгән затлар түбәндәгеләргә бурычлы:

- 1) системалы рәвештә, ләкин елга бер тапкырдан да ким түгел, биналарның алгы ягын һәм аларның аерым элементларының торышын тикшерергә;
- 2) системалы рәвештә, ләкин елына бер тапкырдан да ким түгел, архитектур детальләренәң һәм тышкы ягы ныклығын, парапетлы һәм балкон киртәләренәң тотрыклылығын тикшерергә;
- 3) эре блоклы һәм эре панельле биналарның алгы ягын караганда панельләр һәм блоklar арасындагы горизонталь һәм вертикаль ярыкларның торышын контрольдә тоту;
- 4) бинаның, корылманың алгы ягына аның факттагы торышын норматив документларда билгеләнгән чикләрдә вакыт-вакыт исәпкә алып агымдагы һәм капитал ремонт үткәргә,
- 5) бинаның колер паспортын һәм аның факттагы торышын исәпкә алып, норматив документларда билгеләнгән чикләрдә вакыт-вакыт бинаның фасады, корылманы буярга;
- 6) кирәк булганда, алгы ягының аерым элементларын (түбәнгә кат, баскыч, керү ишекләрен, керү төркемнәрен, капкаларны, түбәнгә кат тәрәзәләрен, балконнарны, су торбаларын, су үткәргечләрен, тәрәзә төбе катламнарын, тәрәзә төбе һәм ишек ярыкларын, тротуарларның төзеклеген, парковкаларның өске япмаларын, башка детальләрен) ремонтлауны башкарырга, бинаның проект документациясә яисә бинаның колер паспорты нигезндә.

2.3. Биналарның һәм корылмаларның алгы ягын буяганда куела торган таләпләр:

1) бөтен периметр буйлап биналарның һәм корылмаларның аскы өлешендә майданында бердәм бизәкләү материалы, төсләр тоны һәм өслек фактурасы булырга тиеш;

2) беренче катның цокольдән алып соңгысына кадәр булган биналарның фасадлар майданнары өслекләре, урамнардан карап тикшерелә торган биналарның һәм корылмаларның арка юллары өслекләре тулысынча бердәм төсләр тоны, бизәү материалы факты, әлеге бинаның проект документациясе АР бүлегенә туры килә торган бердәм архитектура стилистикасы булырга тиеш;

3) әлеге таләпләр белән билгеләнгән биналарның яисә корылмаларның фасадын, урамнарны, юлларны (шул исәптән, торак төзелешендә урамнарны, кварталлар арасындагы юлларны) теләсә нинди үзгәртү тыела;

4) жиңмерелгән өслекләр яки зыян күргән архитектура детальләре торгызылганчы, фасадларны буяу тыела;

5) теләсә нинди буяу, шулай ук металл пластик панельләр белән үлчәү, терразит штукатуркадан эшләнгән биналар фасадлары өслегенә декоратив яисә төзелеш материалы белән бизәү тыела;

6) өлешчә (фрагментар) буяу, шулай ук металл пластик панельләр, биналарның алгы яғын өслегенә башка декоратив яисә төзелеш материалы белән бизәлеш тыела;

7) бинаның алгы яғын, алгы ягының буяу төсен үзгәртү бары тик Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты (алга таба - башкарма комитеты) бинаның колер паспортын язмага килештергәндә генә мөмкин;

8) бинаның алгы яғын үзгәртү, торак фондына караган биналарның алгы яғын буяу эшләре бинаның эскиз проекты таләпләре, АР проект документациясе һәм бинаның алгы ягының колер паспорт таләпләренә туры китереп башкарыла.

2.4 Ремонт (реставрация) эшләрен башкарганда, шулай ук торак (торак булмаган) бинаны үзгәртеп коруга һәм (яисә) яңадан планлаштыруга бәйле эшләр башкарганда, әлеге таләпләргә 2.1 пунктчасында күрсәтелгән затлар түбәндәгеләргә бурычлы:

1) бинаның алгы ягының колер паспорт таләпләрен, проект-смета документациясе, шулай ук төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре таләпләрен үтәргә;

2) архитектура-сәнгать декорының, бинаның стилистик үзенчәлекләренә, корылмаларның сакланышын тәмин итүче чараларны үтәп, эшләр башкаруны башкарырга;

3) яшел утыртмаларның сакланышын тәмин итәргә, эшләр башкарылганнан соң, жир эшләрен башкаруга ордер бирү буенча административ регламент нигезендә территориянең бинасы янындагы территорияне төзекләндерүне торгызырга;

4) ремонтлана торган биналарны, корылмаларны киртәләргә һәм коймаларга биналарның тышкы кыяфәте һәм эшләр башкару сроклары планлаштырылган эшләр житештерүче турында мәгълүмат урнаштырырга.

2.5 Бинаның алгы ягы колер паспортын бирү һәм килештерү тәртибе башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

3. Бинага керү төркемнәрен (керү юлларын) урнаштыру, карап тоту һәм ремонтлау

3.1 Керү төркемнәрен (керү юлларының) төре һәм урнашуы бинаның алгы ягының архитектур карары, бинаның тарихи-мәдәни кыйммәте, биналарны билгеләү, файдалануның характеры, бинаның төп конструкцияләренә техник торышы белән билгеләнә.

3.2 Керү төркемнәрен (керү урыннарын) урнаштыруның һәм жиһазларның төп элементлары - архитектура уелган урыны уелган урынның архитектур чишелеше, ишек конструкцияләре, асылмалы хәвефсезлек козыреклары, баскыч баскычлары, куркынычсызлык киртәләре, ишегалды корылмалары (подвал бүлмәләренә керү өчен), яктырту. Керү төркемнәрен (керү юлларының) жайланмалары өстәмә элементлар булып тора: халыкның аз мобильле төркемнәре өчен жиһазлар, яклау экраннары - жалюзи, предприятиенә, оешмаларның элмә такталары, сезонлы яшелләндерү элементлары.

3.3. Биналарның алгы ягын керү урыннарын архитектура-сәнгать проектлауның һәм урнаштыруның төп принциплары түбәндәгеләр:

- 1) бинаның тышкы кыяфәтенә архитектура бердәмлеген саклап калу;
- 2) бина фасадына конструкцияләренә бердәм характерын, аларның урнашу тәртибен куллану логикасы;
- 3) керү юлларының төп композицион күчәрләре, бинаның яисә аның участогының алгы ягы майданының масштабы белән нисбәте;
- 4) Керү конструкцияләре визуаль рәвештә бинаның алгы ягының тышкы стилистик һәм декоратив-сәнгать үзенчәлекләрен бозарга, яки капларга тиеш түгел. Тышкы төркемнәң тышкы күренеше (керү) алгы ягының архитектур чишелешенә, горизонталь һәм вертикаль күчәрләр системасына, симметриягә, ритмга, бина күләменә, шулай ук бинаның архитектура-проект чишелешенә туры килергә тиеш.

3.4 керү юлларын проектлауга, урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә карата куела торган таләпләр:

- 1) керү ишекләренә урнаштыру һәм жиһазлау килештерелгән һәм расланган проект документациясә нигезендә, корылмаларның ышанычлылыгын, куркынычсызлыгын тәмин итүне исәпкә алып, бинаның алгы ягының тышкы төре һәм архитектура-планлаштыру нияте, жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәтенә уңайлылыгын һәм куркынычсызлыгын исәпкә алып гамәлгә ашырыла;
- 2) биналарның тышкы архитектур йөзен саклау, декоратив-сәнгати элементларның визуаль үтеп керүе һәм алгы ягына материал зыян салуның минималь булуы өчен, керү ишекләрен проект нигезендә асылма яки терәк кронштейннарында нык пыяладан куркынычсызлыкның типик үтә күренмәле түшәмнәре белән жиһазландырыла;
- 3) өстәмә керү урыннарын урнаштыру мөмкинлеге, биналарны планлаштыруның архитектур чишелешен, гамәлдәге керү керү урыннарының урнашуын исәпкә алып, алгы ягының гомуми концепциясә нигезендә, шулай ук әлеге

алгы ягында керү урыннарын урнаштыруның чикле тыгызлыгы, аның архитектур чишелешенә зыян китермичә генә билгеләнә;

4) архитектура карарын үзгәртү, бинаның алгы ягының композициясен керү урыннарының габаритлары һәм конфигурациясе, өстәмә керү урыннары яисә булган урыннарны бетерү, аларның төренә һәм урнашуына бәйсез рәвештә, тышкы төркемнең пыяла бизәлешен башка материалларга алмаштыру тыела;

5) подвал яки цоколь каттагы бүлмәләргә керү ишекләре вакытлыча томаланган яки капитал стенаһар, ябылулар булырга һәм алгы якның композициясен боза торган күләмле корылмалар булырга тиеш түгел. Подвалдагы яки цоколь каттагы бүлмәләргә керү урыннары куркынычсыз булырга, бинаның бөтен фасадында бердәм типик архитектура-проект чишелеше булырга, үзенә тышкы кыяфәте белән архитектур урам киңлеген бозмыйча гына, жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәтенә комачауламаска тиеш;

6) беренче каттан югарырак урнашкан керү төркемнәрен (керүләрен) проектлау һәм төзү урам яктан күренмәслек һәм янгынга каршы куркынычсызлык таләпләренә ярашлы рәвештә ишегалды фасадында гына рөхсәт ителә. Беренче каттан югарырак урнашкан керү төркемнәре (керү урыннары) фасад композициясен бозмаска, аның эксплуатациясен, техник халәтен һәм тышкы кыяфәтен начарайтырга, шулай ук гражданның яшәү шартларын начарайтырга тиеш;

7) төп фасадлардагы бинаһарның нигезеннән 1 метрдан артык керү төркемнәрен (керү юлларын) проектлау һәм урнаштыру рөхсәт ителми;

8) буяу, бизәү бинаның архитектурасы һәм төсе буенча башкарылырга тиеш. Тәрәзә һәм ишек уемнарының конструкцияләрен монтажлаганда фасадның бозылган тышкы локаль участкалары бинаның проект документациясе нигезендә төсләр, тон, фактура, бизәү материалы составы нигезендә торгызыла һәм яңадан торгызыла;

9) бинаның проектында каралмаган фасадындагы металл пластик панельләр һәм башка полотнолар урнаштыру; фасадның архитектур чишелешенә туры килми торган ишек тутырылышларын урнаштыру, фасад чикләрендә ишек тутырылышларының, тәрәзә һәм витрин конструкцияләренә төрле буяулары; фасад кысаларындагы керү урыннарында томалаулар урнаштыру тыела;

10) подвал катындагы бүлмәләргә рәшәткә куелган керү төркемнәрен (ишекләрне) тротуарның һәм үтүнең норматив киңлеген исәпкә алып, жир асты инженерлык челтәрләре зонаһыннан читтә урнаштыру рөхсәт ителә;

11) 0,4 метрдан артык авышлык булганда койма төзәргә кирәк. Фасадагы коймалар характеры бердәм стильгә ия булырга, фасадның архитектур карарына, металл декорының һәм жиһазларның башка элементларына туры киләргә тиеш. Әгәр дә бу фасадның архитектур карары белән нигезләнмәгән булса, томаланган коймаларны төзү рөхсәт ителми;

12) Керү урыннарын сезонлы яшелләндерү жир өсте, асылма жайланмаларны кулланып карала. яшелләндерү элементларының урнашуы һәм тышкы кыяфәте фасадның эстетик жәлеп итүчәнлегенә ярдәм итәргә, аның жиһазларының һәм бизәлешенә комплекслы чишелешен тәмин итәргә тиеш;

13) керу урыннарының жайланмаларын алмаштырганда, ремонтлаганда, эксплуатациялэгэндә аларның проект документациясендә билгелэнгән характеристикаларын үзгертү рөхсәт ителми;

14) бинаның фасадлары (корылмалары) өслегенен тышкы яссылыгыннан урам киңлегенә чыга торган күләмле конструкцияләр, янкорылмалар, жылылык саклый торган тамбурлар сыйфатында керу төркемнәрен (ишекләренә) кызыл сызыклар чикләреннән билгеләү тыела. Жылылык саклай торган тамбурлар бина эчендә урнашуын исәпкә алып кына проектлана;

15) 10 м дан да кимрәк ераклыкта керу төркемнәрен яисә ишекләренә проектлау һәм урнаштыру тыела.

12. Төп фасадка чыга торган керу төркемнәрен (керу урыннарын) төзү, реконструкцияләү, бетерү (әгәр бу эшләр торак (торак булмаган) бинаны үзгәртеп кору һәм (яисә) яңадан планлаштыру белән бәйлә булмаса, йә бинаны (корылманы) реконструкцияләү белән бәйлә булмаса), бары тик башкарма комитет белән әлегә таләпләрне исәпкә алып килештереп кенә башкарыла.

Әлегә пунктта күрсәтелгән эшләр торак (торак булмаган) бинаны үзгәртеп кору һәм (яисә) яңадан планлаштыру, йә бинаны, корылманы реконструкцияләү белән бәйлә булса, алар, башкарма комитет белән килештереп, әлегә таләпләрне исәпкә алып, билгелэнгән тәртиптә башкарыла.

4. Тәрәзәләр һәм витриналар

4.1 Тәрәзәләрнең һәм витриналарның төрләре һәм урнашуы, тәрәзә һәм витрина конструкцияләренең төсле чишелеше бинаның проект карары белән каралган бинаның төп конструкцияләренең техник торышы белән билгеләнә.

4.2 Тәрәзә һәм витриналарның төп жайланмалары - архитектур уемнар уемның архитектур бизәлеше; тәрәзә рамнары, детальләр, декор элементлары, тәрәзә һәм витрина конструкцияләре, витрина блоклары, үрелмәләр, куркынычсызлык жалюзлары, пыяланың ачык күренеп тора торган өлешенең тәрәзәуемнары, тәрәзә төпләре, су агызу жайланмалары.

Өстәмә элементлар булып декоратив рәшәткәләр, саклау жайланмалары (рәшәткәләр, экраннар, жалюзи), витриналар, витриналарның эчке бизәлеше, архитектур яктырту, яшелләндерү тора.

4.3 тәрәзә һәм витринаны төзүгә һәм жиһазлауга карата куела торган таләпләр:

1) фасадтагы тәрәзә һәм витриналарның урнашуы, аларның габаритлары, төсләр чишелешен дә кертәп, жайланманың характеры һәм тышкы кыяфәте бинаның техник документациясенә, горизонталь һәм вертикаль күчәрләр системасына, симметриягә, ритмга, бинаның проект белән каралган күләм- киңлек чишелешенә туры килергә тиеш;

2) тәрәзә һәм витриналарны ирекле урнаштыру, аларның төренә һәм урнашуына бәйсез рәвештә, яңа уемнар урнаштыру яисә булганнарын бетерү тыела;

3) тәрәзә һәм витриналарны урнаштыру эшләрен башкарганда һәм жиһазлаганда аларның комплекслы характеры, фасадның гомуми архитектур һәм төсле карары нигезендә, шулай ук ремонт, монтаж, бизәү эшләренең, файдаланыла

торган материалларның һәм конструкцияләрнең югары сыйфаты, төзелеш нормаларын һәм кагыйдәләрен үтәү, элементларның һәм конструкцияләрнең бшанычлылыгы, жайланмасы һәм аларны эксплуатацияләү, фасадның техник торышына һәм тышкы төренә зыян китермичә, тәрәзәләрне һәм витриналарны тиешле хәлдә карап тоту тәмин ителергә тиеш;

4) тәрәзә яңаклары тирәнлеген, архитектур профилне үзгәртү, архитектура контурларын саклаганда уемнар салу, ялган тәрәзәләр урнаштыру, уемнарны өлешләргә бүлү тыела;

5) тәрәзә конструкцияләрен монтажлаганнан соң тәрәзә уемының төсләре эшләнеше фасад бизәлешенең гомуми характеры нигезендә гамәлгә ашырылырга һәм фасадның тышкы яссылыгына алардан читкә чыкмаска тиеш;

6) фасадның уем тирәли тышчасын буяу рөхсәт ителми; таш белән тышланган өслекләрне буяу; фасадның бизәкләренә туры килми торган ярыкларның өслекләрен тышлау; архитектура бизәлеше элементларын (тәрәзә йөзлекләрен, профильләрне, декор элементларын) аерып алу;

7) аерым тәрәзә блокларын ремонтлаганда һәм алмаштырганда төсләр чишелешен ирекле үзгәртү, жайланманың башка элементларының рәсемнәре һәм тышчалары калынлыгы, фасадның гомуми архитектур чишелешенә туры килми торган тәрәзә һәм витриналар жиһазлары тыела. Яңа тәрәзәләр яки витриналар эзерләү технологиясе мондагы кебек үк башкарылмаган (яки өлешчә генә мөмкинлек бирми) очракта гамәлдәгеләргә караганда максималь якынайтылу үтәлә.

8) иске тәрәзә тутырмаларын заманча тәрәзә һәм витрин конструкцияләр белән алыштыру фасадның гомуми архитектур карары (рәсем һәм тышлык калынлыгы, төсле чишелеш, материалларның төсләрен һәм текстурасын ясау) нигезендә рөхсәт ителә. Терразит штукатуркалы йортларның цоколь һәм беренче катлары өчен гомуми архитектура карары булып, башкарма комитет белән килештерелгән RAL төсләрен кулланып, тәрәзә тутырылышлары конструкцияләрен куллану тора);

9) фасадтагы тәрәзә һәм витриналарның пыяласы бердәм тышкы визуаль төстәге һәм конструктив характерда булырга тиеш;

10) декоратив рәшәткәләр фасадның архитектур карары һәм металл декорның башка элементлары нигезендә башкарыла;

11) сакланып калган тарихи рәшәткәләрне юкка чыгару, тарихи биналар фасадында һәм металл полосасыннан, почмактан, тимерчыбыктан яңа эретеп ябыштыру корымалары урнаштыру тыела;

12) объектның архитектур бизәлеше зарарланган рәшәткәләр кую тыела;

13) саклык рәшәткәләре бина эчендә пыяла яссылыгында билгеләнә. Саклаучы рәшәткәләренә тышкы яктан урнаштыру, янғын куркынычсызлыгы органнары белән килештереп, ишегалды фасадында гына рөхсәт ителә;

14) Витринаның киртәсе бердәм характерда булырга, фасадның архитектура комплексы карарына туры килергә тиеш. витринаның томаланган коймаларын урнаштыру тыела;

15) Төп фасадка чыга торган витриналар һәм витражларның яктылык бизэлеше булырга тиеш. Витриналарны һәм витражларны яктырту режимы тышкы яктырту эше режимына туры килергә тиеш;

16) подвалларга ачыкчыклар урнаштыру тротуар өсте тигезлегеннән түбәнрәк урнашкан подвал катындагы тәрәзә тәрәзәләре өчен тротуарның минималь нормативы киңлеген исәпкә алып, фасад өслегеннән 0,8 м ераклыкта рөхсәт ителә;

17) ачыкчыклар таш поребрик рәвешендә койма, металл рәшәткәләр яисә 0,4 - 1,0 м биеклектәге металл киртә белән капланган, су агызу жайланмасы булырга тиеш, шулай ук вакыт-вакыт жыештыру мөмкинлеге булган чүп-чар элэгүдән саклау белән тәэмин ителергә тиеш;

18) ачыкчыкларның архитектур карары бердәм характерда булырга, фасадның архитектур карарына, бизәү материалына һәм аның төсләр тонына туры килергә тиеш;

19) маркиз урнаштырганда, тротуар өслегеннән соңгы кромкаларның биекlege кимендә 2,5 м булырга тиеш;

20) маркизны фасадта урнаштыру бердәм характерда булырга һәм уем масштабына габаритлар белән туры килергә, архитектур детальләренә, декорны, визуаль коммуникация билгеләрен визуаль кабул итүне начарайтмаска тиеш;

21) маркизны архитектура детальләрендә, декор элементларында, кыйммәтле бизәкле өслекләрдә һәм матур бизәлешле, фасад чикләрендә төрле биеклектә, фасадның архитектура бердәмлеген бозып беркетү тыела;

22) маркиз төсә бинаның фасадының (корылмаларның) гомуми төс төзелешенә туры килергә тиеш;

23) биналар һәм корылмаларның милекчеләре һәм хужалык итүче башка субъектлары, тәрәзә һәм витриналар төзелгән биналар милекчеләре һәм хужалык итүче башка субъектлар тәрәзә һәм витриналар жиһазларының пыяласын һәм элементларын, тәрәзә һәм витриналарны даими чистартуны, тәрәзә һәм витриналарны агымдагы ремонтлауны тәэмин итәргә тиеш;

24) тәрәзә һәм витриналарның элементларын һәм жайланмаларын алмаштырганда, ремонтлаганда, эксплуатацияләгәндә аларның проект документациясендә билгеләнгән характеристикаларын үзгәртү рөхсәт ителми.

4.4 Гамәлдәге тәрәзә уемнарын реконструкцияләү яки бетерү, төп фасадка чыга торган витриналар (әгәр бу эшләр торак (торак булмаган) бинаны үзгәртеп кору һәм (яисә) яңадан планлаштыру белән бәйлә булмаса, йә бинаны, корылмаларны реконструкцияләү) бары тик башкарма комитет белән әлегә таләпләрне исәпкә алып кына башкарыла.

Әлегә пунктта күрсәтелгән эшләр торак (торак булмаган) бинаны үзгәртеп кору һәм (яисә) яңадан планлаштыру, йә бинаны, корылманы реконструкцияләү белән бәйлә булса, алар, башкарма комитет белән килештереп, әлегә таләпләрне исәпкә алып, билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

5. Балконнар һәм лоджиялар

5.1 Балоннарны һәм лоджиялар фасадларда урнаштыру һәм архитектур чигелешнең төп принцибы - бинаның фасадының бөтен өслегендә материалларны куллануның бердәй характеры, конструктив һәм төсле чигелеш.

Балконнарны һәм лоджиялар төзү һәм жиһазлар фасадның архитектур карары, бинаның төп конструкцияләренең тарихи-мәдәни кыйммәте һәм техник торышы белән билгеләнә.

5.2 Балконнар һәм лоджиялар жайланмасына карата куела торган таләпләр:

1) биналарның фасадларында лоджий һәм балконнарның урнашуы, аларның төзелеше характеры һәм тышкы кыяфәте фасадның архитектур карарына туры килергә тиеш;

2) балконнарның һәм лоджияларның төсле чигелеше бинаның проект документациясе нигезендә фасадның архитектур чигелеше үзенчәлекләренә туры килергә тиеш;

3) бинаның яисә корылманың фасадының архитектур чигелешен, пыялаларны, балконнар һәм лоджиялар жиһазларын ирекле үзгәртү, яңа балконнар һәм лоджиялар төзү яисә аларны юкка чыгару хисабына фасадның композициясен лоджиялар, проект документациясен бозу рәхсәт ителми;

4) балконнарның коймаларын: декоратив металл рәшәткәләренә, коймаларны нәрсә белән булса да ябу тыела;

5) балконнар, лоджиялар һәм эркерлар параметрларын, шулай ук бинаның яисә корылманың капитал диварыннан яисә корылмаларның капитал диварыннан бер метрдан артыграк булган чыгып торган конструкциясен, аларның өлешләрен (биеклекләрен, катлар санын, мәйданын, күләмен) шул исәптән өске төзелеш, үзгәртеп кору, аларны киңәйтү тыела, аларның конструкцияләренең аерым элементларын барлык параметрлар буенча да шундый ук булган яисә аларның конструкцияләренең һәм (яисә) күрсәтелгән элементларның конструкцияләрен торгызу буенча башка күрсәткелләрен бары тик шундый ук параметрларга алмаштырудан тыш. Балконнар, лоджияләр, эркерлар бинаның бөтен биеклегә буенча бертөрле булырга тиеш (балкон, лоджия, эркерның катына һәм урнашу урынына бәйле түгел) һәм бина яки корылма төзегәндә кулланыла торган проект документациясенә туры килергә тиеш.

6) кондиционирлау һәм вентиляция системаларының тышкы блоклары, вентиляция торбалары, иярчен яки башка антенналар, реклама конструкцияләре һәм элмә такталар кебек балконнар, лоджия һәм эркерлар коймаларына өстәмә конструкцияләр монтажлау тыела.

5.4 Балконнарны һәм лоджиялар монтажлау, реконструкцияләү, сүтү, башкарма комитет белән расланган тәртиптә, әлегә таләпләрне исәпкә алып башкарыла.

6. Фасадларның өстәмә техник жиһазлары

6.1 фасадларны өстәмә жиһазлау дигәндә биналарның һәм корылмаларның эчке эксплуатациясен техник яктан тәмин итүнең заманча системалары һәм фасадларга

урнаштырыла торган жиһазлар элементлары аңлашыла. Үзенең билгеләнеше буенча өстәмә жиһазлар өч төркемгә бүленә:

- биналарның эчке эксплуатациясен техник яктан тәмин итү системалары (кондиционирлау һәм вентиляция системасының тышкы блоклары, вентиляция торбаүткәргечләре, антенналар, тышкы күзәтү видеокамералары һ.б.);
- шәһәр жиһазлары (таксофоннар, почта эржәләре, банкоматлар, сәгатьләр һ.б.);
- техник жиһазлар (кабель линияләре, янкорылмалы электр щитлары һ.б.).
-

6.2 фасадларның өстәмә жиһазларын урнаштыруга таләпләр:

1) өстәмә жиһазларның составы һәм урнашу урыны архитектур чишелеш, комплекслы жиһазлар һәм бинаның яисә корылманың фасадын бизәү белән бәйләнгән булырга тиеш;

2) өстәмә жиһазлар урнаштыру, архитектур өслекләр белән минималь контактта жиһазлар урнаштыруның, ныгытманың рациональ корылышында һәм технологик торышында, беркетүнең стандарт конструкцияләреннән файдалануның комплекслы чишелешен исәпкә алып, тышкы архитектура һәм техник торышына зыян китермичә генә башкарылырга тиеш;

3) өстәмә жиһазлар урнаштырганда кешеләр өчен куркынычсызлыкны, эксплуатацияләү һәм хезмәт күрсәтү уңайлылыгын тәмин итәргә кирәк. Яшәү шартларын начарайту, жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәте өчен киртәләр булдыру рөхсәт ителми;

4) биналарның эчке эксплуатациясен техник яктан тәмин итү системаларының элементларын урнаштыру, техник җайланмаларның фасад өслегенә минималь чыгуы яисә аларның компактлы урнашуы шарты белән, алгы фасад өслегеннән тыш рөхсәт ителә;

5) шәһәр жиһазларын урнаштыру өчен урын сайлау район, квартал, урам чикләрендә жиһазлар урнаштыруның чөлтәр системасы тарафыннан билгеләнә, урнаштыру урыннарын унификацияләү, визуаль һәм физик яктан үтемлелек, файдалану уңайлылыгы, фасадның архитектура карары белән, өстәмә жиһазларның башка элементларын урнаштыру белән билгеләнә;

6) техник жиһазларны урнаштыру фасадның архитектур карары белән бәйле рәвештә инженерлык чөлтәрләрен урнаштыруның норматив таләпләре белән билгеләнә;

7) жиһазларны һәм кондиционирлау һәм вентиляция системаларының тышкы блокларын урнаштыру түбәндәге очракларда рөхсәт ителә: биналар һәм корылмаларның түбәләрендә, тәрәзә һәм ишек уемнарының өске өлешендә, подвал каттагы тәрәзәләрдә маскировка коймаларын (рәшәткәләр, жалюзи) кулланып фасадның яссылыгына чыкмыйча гына, балконнар һәм лоджиялар эчендә ишегалды фасадларында, томаланган фасадларда - архитектура үзенчәлекләренең бердәм системасына һәм бинаның архитектур төзүгә бәйле тәртипкә китерү;

8) төп магистральләргә һәм шәһәр, поселок, авыл урамнарына, ишегалды фасадына, тәрәзә һәм ишек уемнарына, маскировкалаучы киртәләрдән файдаланмыйча, фасадның яссылыгы өчен чыгып торган ясап, алгы һәм ишек

уемнарына чыга торган шәхси (урам) фасадлар өслегендә кондиционерлау һәм вентиляция системаларының тышкы блокларын урнаштыру тыела;

9) антенналар түбәдә, түбәдә компакт тәртипле төркемнәр тарафыннан, бердәм төп нигезне (кирәк булганда - койма корылган), ишегалды фасадларын кулланып, тәртипкә салынган төркемнәр тарафыннан; урамнан күренеп тормаган караңгы фасадларда; вертикаль күчәр һәм күчәр киселешендәгә тәрәзә араларында, аз катлы төзелеш биналарында әлегә күчәрнең өске чигенә туры килә; күзгә күренми торган урыннарда биналарның һәм корылмаларның күләмле, силуэт һәм сәнгать-бизәләшенә зыян китермичә, биналарның һәм корылмаларның күләмле, силуэт һәм сәнгать-бизәләшенә зыян китермичә. Күпфатирлы торак йортларның түбәсендә антеннаны урнаштыру Россия Федерациясә Торак кодексында каралган процедураларны үтәгәндә рөхсәт ителә;

10) антеннаны һәм кондиционерларны урамнан күренеп торган төп фасадларда һәм томаланган фасадларда, балконнар, лоджиялар коймаларында урнаштыру тыела;

11) Кондиционерлау һәм вентиляция системаларының тышкы блоклары, антенналар тәртип белән урнаштырылырга тиеш, фасадның архитектур чишелешенә һәм күчәрләрнең бердәм системасына бәйләп, ныклык һәм киртәләрнең стандарт конструкцияләрен кулланып, кайбер элементларны урнаштырганда - гомуми булмаган нигездә урнаштырылырга тиеш. Кондиционерлау һәм вентиляция системаларының тышкы блокларын, архитектур детальләрдә антенналарны, декор элементларын, кыйммәтле архитектур бизәклә өслекләренә урнаштыру, шулай ук архитектур өслекләренә зарарлауга китерә торган аларны ныгыту тыела;

12) тышкы күзәтү видеокамералары түбә астында, козыреклар, балконнар, эркерлар астында архитектур детальләрдән азат булган фасад кишәрлекләрендә, декор, кыйммәтле элементларда урнаштырыла;

13) колонналарда, фронтоннарда, кәрнизләрдә, порталларда, козырекларда, балкон цокольләрендә тышкы күзәтү камераларын урнаштыру тыела;

14) таксофоннар һәм почта эржәләре күз күреме шактый киң булган урыннарда, фасад кишәрлекләрендә, архитектур детальләрдән азат булган декор, бизәкләрнең кыйммәтле элементлары кишәрлекләрендә, томаланган фасадта, тротуар киңлегә янәшәсендәгә 1,5 м дан да ким булмаган таш коймаларда урнаштырыла;

15) махсус тарихи-мәдәни кыйммәткә ия биналар һәм корылмаларның фасадларында, жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәтенә комачаулаучы урыннарда, торак биналар (таксофоннар өчен), порталларда, колонналарда һәм фасадның башка пластик элементларында, бизәләш һәм декорның кыйммәтле элементлары булган фасад участкаларында таксофоннар һәм почта эржәләре урнаштыру рөхсәт ителми;

16) сәгәтьләр фасад кишәрлекләрендә шактый күренерлек зонада урнаштырыла:

- фасадтагы башка объектларның фасадтан кимендә 5,0 м ераклыктагы һәм фасадның (эркерлар, балконнар) чыгып торган элементларынан кимендә 5,0 м ераклыктагы күрше фасадларның үзара бәйләнеше чигендәгә «күрү өчпочмагы» чикләрендә фасадның почмак участкаларында яисә бинага (корылмага) керә торган

жирдэн яисэ янэшэдэ, объектларны фасадта, композицион төгэллэнүгэ мохтаж фасад участкаларында урнаштыруның вертикаль координациясе;

17) Банкоматларның фасадларда түбэндөгө урнаштыру төрлөрө рөхсәт ителә:

- бердәм ясылык һәм витриналар тутыруның гомуми характеры сакланган очракта

- куышта яки ишек уемында төзелгән, әгәр дә ул керү юлы сыйфатында файдаланылмаса, гомуми архитектура чишелешен, габаритларын сакласа;

18) Шәһәр пассажир транспорты хәрәкәтен тәмин итү, шәһәр территориясен яктырту өчен жиһазлар фасадына беркетелү норматив таләпләр нигезендә бинаның (корылманың) фасадының техник торышына һәм тышкы кыяфәтенә зыян китермичә генә гамәлгә ашырылырга тиеш. Мондый жайланманы архитектура детальләренә, декор элементларына беркетү тыела.

6.3 Тышкы күренешкә һәм өстәмә жиһазлар урнаштыруга таләпләр:

1) фасадларга урнаштырыла торган өстәмә жиһазларның тышкы төренә карата гомуми таләпләр булып түбэндәгеләр тора: унификация, компактлы габаритлар, заманча техник чишелешләрдән файдалану, югары декоратив һәм эксплуатация үзлекләре булган материаллар;

2) өстәмә жиһазлар эзерләү өчен кулланыла торган материалларның декоратив һәм эксплуатация үзлекләрен үзгәртмичә, коррупциягә каршы ныклык, кече авырлык гарантияләнгән озак хезмәт срогы булырга тиеш;

3) өстәмә жиһазларны беркетү конструкцияләренә архитектур өслекләр белән орыну нокталарының иң азы булырга, монтаж һәм демонтаж кичлеген, эксплуатацияләү куркынычсызлыгын, ремонт уңайлылыгын тәмин итәргә тиеш;

4) биналарның һәм корылмаларның эчке эксплуатациясен техник яктан тәмин итү элементлары архитектур фонга максималь якынайтылган нейтраль төстөгә (фасад төсе, пыяла кую тоны) булырга тиеш;

5) якты стенада яки түбәдә урнашкан антенналар якты төстә булырга тиеш. Диварның караңгы фонунда урнашкан антенналарның архитектур өслек тонына якин килә торган караңгы төсләре булырга тиеш;

6) Өстәмә жиһазларны беркетү конструкцияләренә фасад төсенә якин нейтраль төсе булырга тиеш.

6.4 Өстәмә жиһазларны эксплуатацияләүгә таләпләр:

1) эксплуатацияләү барышында өстәмә жиһазларны тиешле хәлдә тоту, агымдагы ремонт һәм техник карау, чистарту тәмин ителергә тиеш;

2) өстәмә жиһазларны эксплуатацияләү тышкы күренешкә һәм фасадның техник торышына зыян салырга, әйләнә-тирәдәгеләргә уңайсызлыklar тудырырга тиеш түгел;

3) демонтажланган өстәмә жиһазлардан калган беркетү конструкцияләре шулай ук демонтаж ясалырга тиеш, фасад өслеге кирәк вакытта ремонтка дучар ителә.

7. Шәһәр мәгълүматы объектлары

7.1 Шәһәр мәғлүматы объектлары булып адреслау, транспорт, тарихи-мәдәни һәм башка мәғлүмат билгеләрен урнаштыру өчен кулланыла торган шәһәр дизайны элементлары тора:

- элмә такталар, реклама конструкцияләре; йортларның номер билгеләре, урам исемнәре күрсәткечләре, подъезд һәм фатир номерлары күрсәткечләре;
- мәғлүмат щитлары, стендлар; газета стендлары, белдерүләр такталары һ.б.лар;
- мемориаль һәм истәлекле такталар.

8. Реклама характерындагы белешмәләре булмаган элмә такталар һәм күрсәткечләр

8.1 Элмә такта- аерым затлар даирәсенә биләп торган бинага керү урыны, оешманың фирма исеме, аның урнашкан урыны (адресы) һәм аның эш режимы турында хәбәр итү максаты булган мәғлүмати күрсәткеч.

Элмә тактада шулай ук оешманың коммерцияле билгеләнеше булырга мөмкин.

8.2 Элмә такта турыдан-туры оешмага керү янәшәсендә урнашырга һәм аңа күрсәтелә. Берничә керү булса, элмә такта турыдан-туры төп керү урыны белән янәшә урнаштырыла.

8.3 Шәһәр төзелешенең беренче һәм цоколь катларында урнашкан оешмалар өчен элмә такта әлеге оешма кулланыла торган бинаның фасады участогы чикләрендә урнаштырылырга тиеш. Бинаның фасадының мондый участогы оешма били торган бинаның горизонталь сызыгы буенча һәм шул ук каттагы һәм биләгән бинаның чиктәш урыннарын аерып тора торган вертикаль сызыклар буенча билгеләнә.

8.4 Реклама характерындагы белешмәләре булмаган күрсәтү билгеләре - оешманың факттагы урнашу урыны һәм (яисә) керү урынын билгеләү турында билгесез затларга хәбәр итү максаты булган мәғлүмат такталары, шулай ук коммерция билгеләнеше турында мәғлүматны, оешма эшчәнлегенә профилен һәм сатыла торган товарларның төрен, башкарыла торган эшләрне, хезмәтләр күрсәтүне үз эченә алган мәғлүмат такталары.

8.5 реклама характерындагы белешмәләре булмаган Элмә такта һәм күрсәткеч билгеләре урнаштыруның төп принциплары:

1) биналарның төп композицион фасадлары һәм тулаем урам киңлегенә нисбәтендә реклама характерындагы белешмәләре булмаган элмә такта һәм күрсәткечләрнең урнашу рәвешләренең, төсләренең, зурлыгының, материалының һәм мантыйгының бердәй тәртибе;

2) реклама характерындагы белешмәләре булмаган элмә такта һәм күрсәтүче билге бинаның фасадының стилистик архитектур-декоратив үзенчәлекләрен һәм абруен, тулаем алганда генераль төзелешнең проект архитектура-планлаштыру ниятен бозмаска тиеш;

3) реклама характерындагы белешмәләре булмаган элмә такта һәм күрсәтүче билге бинаның фасадының декоратив-сәнгать пластик өстенлекләрен һәм архитектур стилистик үзенчәлекләрен капларга тиеш түгел;

4) такталарның тышкы күренеше һәм дизайны, реклама характерындагы белешмэләре булмаган күрсәткече, аларның күләме һәм урнашу урыны, проект геометриясе логикасына һәм массалар масштабы нисбәтен төзү логикасына, тышкы күләм ритмы композициясенә, төп горизонталь һәм вертикаль проект күчәrlәре белән туры килергә тиеш;

5) реклама характерындагы белешмәләр булмаган элмә такталарны һәм күрсәткеч билгеләрне түбәләрдә урнаштыру бина зурлығын, аның проект хәлен (корылмасын) һәм шәһәрнең архитектур йөзе бердәмлеген саклауны исәпкә алып аерым очрақларда рөхсәт ителә һәм башкарма комитет белән килештерелә;

6) Реклама характерындагы белешмәләр булмаган вывеска элмә такта һәм күрсәтүче билгеләрне конструкциясенә тышкы төре фасадның архитектур карары, бинаның (корылманың) архитектура корылмасында бинаның (корылманың) проект урыны, биналарны, техник торыш, бинаның (корылманың) тарихи-мәдәни кыйммәте белән билгеләнә һәм проект таләпләреннән шәһәр архитектурасы нигезендә проект карары белән билгеләнә торган фасадның архитектур карары, материалның фактурасы, шрифт гарнитурасы, фасадтагы урнашу урыны белән билгеләнә.

8.6 Элмә такталар һәм күрсәтү билгеләре урнаштыруга таләпләр,:

1) шәһәр төзелешенә беренче һәм цоколь катларында урнашкан оешмалар өчен реклама характерындагы белешмәләр булмаган элмә такталар һәм күрсәтү билгеләре рөхсәт ителгән габаритлы зурлыклары 450 x 4000 мм яисә 8.2 п. күрсәтелгән фасадның 1:16 участогын урнаштыру өчен;

2) беренче каттагы биналар фасадына урнаштырыла торган реклама характерындагы белешмәләр булмаган элмә такталар һәм күрсәткечләр, башкару манерасына бәйсез рәвештә, Таләпләренә 8.3 п. күрсәтелгән фасад кишәрлегеннән үз габаритлы күләмнәре белән чыгарга тиеш түгел;

3) реклама характерындагы белешмәләр булмаган элмә такталар һәм күрсәткечләр конструкцияләре сыйфатлы заманча, технологик материаллардан, атмосфера мөхитенә ныклы һәм озак вакытлы хезмәт срогы булган башкарылырга тиеш;

4) реклама характерындагы белешмәләр булмаган элмә такталар һәм күрсәтүче билгеләр үз конструкциясе белән фасадны пычратырга, үз ныгытмалары белән физик яктан кире кайтарылмый торган жимерелүлөргә китерергә, гражданның нинди дә булса уңайсызлыктар тудырырга тиеш түгел;

5) реклама характерындагы белешмәләр булмаган элмә тактаның һәм күрсәтүче билгенең тышкы кыяфәте, күләме, эерләү материалы һәм төсле карар архитектур стилистикага һәм бинаның фасадындагы пластикага, шул исәптән тарихи, шәһәрнең архитектур йөзен бозмыйча гына туры килергә тиеш;

6) балконнарның, лоджияларның, керү куркынычсызлыгы козырекларының тышкы яктарында элмә такталар урнаштыру һәм аларга элмә такталар беркетү тыела.

9. Реклама конструкцияләре

9.1 Биналар һәм корылмалар фасадларында реклама конструкцияләрен урнаштыруның төп шартлары булып: штукатурканың тышкы катлавын һәм төзелеш

кладкасын сак саклау, биналар һәм корылмаларның фасадларының сәнгати-эстетик кыйммәтләрен саклау һәм аларның кеше күзенә күренерлек булуын саклап калу тора.

9.2 реклама конструкцияләрен урнаштыруга куела торган таләпләр:

1) башкарма комитет тарафыннан гамәлдәге законнар нигезендә бирелә торган рөхсәт нигезендә реклама конструкциясеннән тыш тышкы реклама тарату тыела;

2) биналарның фасадларында һәм цоколь корылмаларының, беренче һәм югары катларның фасадларында, керү төркемнәренә элементларында, балконнарда, шулай ук тәрәзәләрдә һәм фасадның пыялалау элементларында реклама конструкцияләренә теләсә нинди төрләрен урнаштыру тыела;

3) биналар һәм корылмаларның фасадларына, агачларга, электромачталарга реклама беркетү тыела;

4) проект ансамбле төзелеш биналарының архитектур үзенчәлекләрен һәм күркәм сыйфатларын карап чыгуга комачаулы торган, шулай ук шәһәрнең архитектура тышкы кыяфәтенә проект бердәмлеген боза торган реклама конструкцияләрен урнаштыру тыела;

5) балконнарның тышкы якларында реклама конструкцияләрен урнаштыру һәм аларга беркетү тыела;

6) реклама урнаштыру бары тик бүлмәләренә, биналарның, корылмаларның витрина уемнарының эчендә генә рөхсәт ителә.

9.3 Реклама конструкцияләрен урнаштыру башкарма комитет тарафыннан гамәлдәге законнар нигезендә бирелгән рөхсәт нигезендә гамәлгә ашырыла.

9.4 Шәһәрнең тышкы архитектура йөзә нигезендә тышкы реклама урнаштыруга башка таләпләр аерым муниципаль норматив хокукый актлар белән жайга салынырга мөмкин.

9.5 Әлеге таләпләренә 8.5 пунктында күрсәтелгән реклама характерындагы белешмәләре булмаган элмә такталар һәм күрсәткечләр урнаштыруның төп принциплары шулай ук тышкы реклама урнаштыруның төп принципларына кагыла.

10. Адреслаштыру билгеләре

10.1 Адреслаштыру билгеләре астында урамнарның исемнәрен, йортларның номерларын, корпуслар, подъездлар һәм фатирларның исемнәрен белдерә торган шәһәр юнәлешле мәгълүматның унификацияләнгән элементлары аңлашыла. Биналарга (корылмаларга) адреслар бирү тәртибе Россия Федерациясә Хөкүмәте карары һәм башкарма комитетының Административ регламенты белән расланган Кагыйдәләр белән билгеләнә.

10.2 Адреслаштыру билгеләрен урнаштыруга таләпләр:

1) адреслау билгеләрен урнаштырганда урнаштыру урыннарын унификацияләү үтәлә, урнашуның бердәм кагыйдәләрен үтәү тәмин ителә;

2) адреслау билгеләрен урнаштырганда жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәте шартларын, биналарның кабул итү дистанцияләрен, архитектурасын, яктыртылуын, яшел утыртмаларны исәпкә алып яхшы күренү тәмин ителә;

3) Адресация билгеләрен билгеләнгән урыннан

ирекле күчерү рөхсәт ителми ;

4) адреслау билгеләре урнаштырыла:

- төп фасадта;
 - фасадның уң ягында ;
 - транспортның бер яклы хәрәкәте булган урамнарда - транспорт хәрәкәте юнәлешенә якин булган төп фасад ягында;
 - арканың яки төп керү юлында уң ягында яки уемның өстендә;
 - фасад озынлыгы 100 м дан артык булганда - аның капма-каршы якларында;
 - сәнәгать предприятиеләре коймаларында һәм корпусларында - төп керү юлының уң ягында,
- керү юлында;

5) адреслау тамгаларын урнаштыру түбәндәге таләпләргә җавап бирергә тиеш:

- җир өстеннән биекlege - 2,5 - 3,5 м;
- 30 метр ераклыктан адресация билгеләренең укылышы;
- чыгып торган архитектура детальләреннән азат булган фасад участогында урнашу;
- вертикаль күчәргә бәйләү гади, фасадның архитектур бүлекләренә;
- күрше фасадларда билгеләр урнаштыруның бердәм вертикаль билгесе;
- тышкы каплагыч объектлар (агачлар, корылмалар) булмау;

б) чыгып торган элмә такталарны, консольләренә, реклама конструкцияләрен, шулай ук визуаль кабул итүне кыенлаштыра торган җир объектларын адресация билгесе янында урнаштыру тыела;

7) адреслау билгеләре югары декоратив һәм эксплуатация сыйфатлары гарантияләнгән коррупциягә каршы нык торучан, салкынга чыдам, озак яктылык ныклығы (билгеләр һәм язулар өчен), булган климат шартлары йогынтысына чыдам материаллардан эзерләнәргә тиеш;

8) адреслау билгеләренең конструктив чишелешен ныклык, , архитектура өслекләре белән минималь контакт, хезмәт күрсәтү (чистарту, ремонт, детальләренә һәм яктырту приборларын алыштыру), эксплуатацияләү иминлеге тәэмин итәргә тиеш;

9) адресациянең тышкы кыяфәте һәм билгеләр урнаштыру югары сәнгать сыйфаты һәм заманча техник чишелеш таләпләренә җавап бирергә тиеш;

10) адреслау билгеләренең төсләр чишелеше унификацияләнгән характерда булырга тиеш.

10.3. Милекчеләр белән төзелгән шартнамәләр нигезендә күпфатирлы йортлар белән идарә итүче биналар һәм корылмаларның милекчеләре адреслау билгеләрен кулланганда, биналарның һәм корылмаларның милекчеләре белән бергә төзелгән шартнамәләр нигезендә биналар һәм корылмаларның милекчеләре тарафыннан адреслау билгеләрен кулланганда (топонимика үзгәргән очракта), яктырту приборларын урнаштыру һәм алмаштыру, билгеләр тышкы төрен тиешле хәлдә тоту һәм аларны даими чистарту, биналар һәм корылмаларның фасадларында ремонт эшләрен үткәрү чорында билгеләр төшерү һәм саклау, билгеләр күрү шартларын җайга салу тәэмин ителергә тиеш.

10.4 Адреслау билгеләре бинаны, корылманы сафка бастыру датасыннан бинаны, корылманы төзүне (реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны) алып баручы зат тарафыннан шәһәр төзелеше эшчәнлегә турындагы законнар нигезендә бер ай эчендә билгеләнә. Яңадан төзелгән бинага милек хокукы гадиләштерелгән тәртиптә теркәлгән очракта, мондый объектның адреслау билгесе объект милекчесе тарафыннан бердәй дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында объектны дәүләт теркәвенә алу датасыннан бер ай эчендә билгеләнергә тиеш.

11) архитектур-сәнгать яктыртуы

11.1 Сәнгати яктырткычларның төп төрләре түбәндәгеләр:

- гомуми яктырту жайланмасы (форманы берләштерә, яссылыкны ассызыклай, детальләренә эретә); локаль яктырту (форманың детальләрен яки фрагментларын ачыклай, архитектура ритмын ассызыклай);

- түгәрәк буйлап яктырту (күләмле форманы ачыклай, периметр буйлап яктылыкның тигез бүленешен тәмин итә);

- кәрнизле яктырткыч (фасадның горизонталь эгъза-лары нигезендә төзелә); контурлы яктырткыч (сызыкча характерда, шәүләне ачыклай, форманы сызып күрсәтә);

- кисешә торган диагональ нурлардан тора, эчке формасын ачыклай, аның тигез яктыртылуын тәмин итә);

- контражур яктырту

11.2 Сәнгать яктырткычларын яктылыкны бәяләүнең төп принциплары түбәндәгеләр:

- объектның төсләр характеристикаларын төгәл тапшыру;

- салкын яисә жылы яктырту тоны белән форма берләшмәсе;

- архитектура полихромиясен акцентлау;

- объектны якты буяу.

11.3 Тарихи объектларны таратып яктырту кабул ителгән, көндөзгә образга охшаш, ә заманчалары - көндөзгә һәм үз тәэсирле сыйфатларына ия булган төнгә, декоратив - театраль «контробраз» тудыру белән яктыртылган.

11.4 Сәнгать яктырткычларының минималь габаритлары һәм нейтраль төсе булырга, махсус беркетмәләр ярдәмендә архитектур һәм техник нигезләнгән урыннарда урнаштырылырга тиеш.

11.5 Корылмалар фасадларын матур яктырту түбәндәге таләпләргә җавап бирергә тиеш:

- Транспорт йөртүчеләрдә һәм машина йөртүчеләрдә сукурайту гамәлләре башкарырга тиеш түгел

жәяүлеләр; архитектура пластикасы үзенчәлекләрән һәм фасадларның композициясен исәпкә алып, аларны визуаль характеристикаларга зыян китермичә, янәшәдә урнашкан биналарны яктыртуны исәпкә алып, комплекслы хәл ителергә тиеш;

- кичләрән аеруча мөһим объектларның күренеп торуын һәм тәэсирлелеген тәэмин итәргә һәм шәһәрнең якты мохитенә уңайлылыкны арттырырга; архитектур-киңлек әйләнәсендә яктырту объектының урынын һәм әһәмиятен ассызыкларга тиеш;

- объектның архитектур үзенчәлекләрән максимал ачарга, аеруча әһәмиятле характеристикаларны көчәйтергә; кабул итү дистанцияләрән һәм ракурсларын исәпкә алырга, яктырту композициясенә фонлы һәм акцентлы элементлары нисбәтен исәпкә алырга.

12. Таләпләрне бозган өчен җаваплылык

12.1. Әлеге таләпләрнең үтәлешен тикшереп тору кануннарда билгеләнгән һәм муниципаль хокукый актларда кабул ителгән тәртиптә башкарма комитетның вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

12.2 Гражданның, вазыйфаи затлар һәм юридик затлар әлеге таләпләрне бозган өчен гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы булалар.